

اکولوژی شهری و توسعه پایدار و بررسی تجارب ایران و جهان شهر اکولوژیک

نگار فقیرشاکر^{۱*}، بهنام زمانی خلج آبادی^۲، اسما سلیمی سفلی^۳

۱- کارشناسی ارشد رشته طراحی شهری (negarfh723@yahoo.com)

۲- کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی (Zamani.benam89@yahoo.)

۳- کارشناسی ارشد رشته طراحی شهری (asmasalimi91@gmail.com)

چکیده

در سالهای اخیر، با رشد آگاهی های بین المللی در خصوص مقیاس و شدت تغییرات محیطی، پدیده ی شهرهای اکولوژیک به رویدادی جهانی فراگیر تبدیل شده است. از جمله اهداف کلان اکوسیستی، ایجاد و توسعه الگوهای سکونتی متناسب با شهرهای پایدار، با تاکید بر آثار مثبت یک سامانه حمل و نقل سازگار با محیط زیست است. تحقیق حاضر که با استفاده از روش مطالعات کتابخانه ای صورت گرفته با هدف شناخت و تبیین شاخص های اکولوژیکی می باشد. در این راستا آشنایی با تعریف واژه اکولوژی و تاریخچه ورود مباحث اکولوژیک به مبحث شهرسازی ضروری است. توسعه های اکولوژیک ابعاد مختلفی را در بر می گیرد و نظریه پردازان مختلفی در این خصوص به بیان عقیده پرداخته اند که به تعریف جامعی از اکوشهرها و اصول و اهداف این شهرها منتهی شده است. در این خصوص از جمله یافته های این پژوهش می توان به استخراج اصول و اهداف اکولوژی شهری و شاخص های طراحی شهری مرتبط با این موضوع اشاره کرد.

واژه های کلیدی: شهر، اکولوژی، شهرسازی اکولوژیک، توسعه پایدار

۱- مقدمه

نرخ رو به رشد شهرنشینی و به وجود آمدن کلان شهرها در جهان بطور عام و به تبع آن در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران و اهمیت جوانب مختلف پایداری شهرها امروزه در عرصه بین المللی مورد مطالعه دانشمندان و محققان بسیاری قرار دارد. از جمله شاخه های نوین علمی در مواجهه با شهرها، اکولوژی شهری است. اکولوژی شهری راهنمای شهرسازان است که سمت و سوی حرکت شهر با برنامه های محیط زیست همسو و منطبق بر آن باشد. اهمیت و نقش فضای سبز در حیات و توسعه شهرها تا حدی است که، از آن به عنوان یکی از شاخص های توسعه پایدار یاد می شود. تاثیرات فیزیکی و طبیعی این فضاها در سیستم شهری و بازدهی های مختلف اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی آن ها در ساختار جوامع انکارناپذیر است. تلاش برای جستجوی شهری ایده آل و شهری که بتواند مزیت های فن آوری مدرن و روح زندگی پاک را براساس ایده های روشنگرانه عدالت اجتماعی انعکاس دهد، مدت هاست که موجب دلمشغولی برنامه ریزان شهری بوده است. در دهه اول هزاره جدید یکی از مسائل دشواری که جوامع بشری با آن روبرو هستند، تاثیر فضاها بر بی امان و رشد ناموزون شهرنشینی می باشد. مسائل اکولوژیکی و مهاجرت بیش از ۱.۵ میلیون نفر تا ۲۰ سال آینده به شهرها به دنبال گسترش شهرنشینی در جهان و ایران حاد شدن مسائل و مشکلات آن موضوع بازنگری در رویکردهای برنامه ریزی و طراحی شهری را به یک ضرورت گریزناپذیر در کشور بدل کرده است. بدین منظور از آغاز دهه ۱۹۹۰ اندیشه توسعه شهری پایدار در بین تصمیم گیران یک موضوع ریشه ای و بسیار مهم بود. دخالت دادن رویکرد اکولوژیکی در روند دستیابی به توسعه پایدار بسیار حائز اهمیت است همچنین برای توسعه، تعادل با طبیعت از اهمیت زیادی برخوردار است.